

Nie de două ori în săptămâna: Joi-a-si
Dominecă; era cându-vă prețințe im-
portante a materialelor, va fi de trei său
de patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumeratiune.
pentru Austria:

pe an întregu	8 fl. v. a.
diumetate de anu	4 fl. v. a.
patraru	2 fl. v. a.

pentru România și străinătate:
anu întregu 12 fl. v. a.
diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

TELEGRAME:

Carlovetiu, 12 aug. n. 1874, de-
manetă la 11 ore, 30 minute.

Nou-alesulu patriarchu Procopiu
intempiatu cu nai'a incoci la tōte sta-
tunile cu salutări entuziascente. Sosì in-
diori. Aicia primitu solenelu. La 10 ore
siedintia Congressuale. Cetirea rescrip-
tului confimatoriu cu amintire despre re-
nunțare la scaunul Metropoliei Romane.
Instalatiunea va fi marti. Astadi măsa la
Comisariulu. Deputatiunea Romana in-
vitată.

Babesiu.

Deva, 12 aug. n. 1874, deamanetă la 10 ore, 10 minute.

Presedintele Vasiliu br. Popu, d'im-
preuna cu fostii membri ai comitetului
Asociatiunii Transilvane, s'au realesu cu
aclamatiune și pre periodulu viitoriu. —
Adunarea viitorie se va tienē in Lugosiu.

Lazaru.

Budapest, in 12 augustu n. 1874.

Candu noi in nrulu precedinte scri-
seram, că Esc. Sa, metropolitul nostru,
nou alesulu Patriarchu serbescu, parin-
tele Procopiu, petrece in Viena astep-
tanu sè se lamurēsca caușa sa, intreven-
ita atât de ne-așteptata din partea Sa,
— atunci densulu dejā eră aiciā, dar noi
n'apucasemu a fi informati.

Confirmarea altissima a alegerii sale
de Patriarchu a urmatu straordenarmin-
te rapede; anafor'a ministeriului abia
ajunsese mercuri sér'a, in 5 a curientei, la
cortesa imperiale, și ioi in 6 deia fi
rezolvata prin aprobar. Totu in acea dia,
metropolitul avu onorea de două au-
dientie la MSa, primă pentru depunerea
juramentului ca Consiliariu intimu, ér a
două — pentru d'a fi consultat si re-
spectivmente indemnatum spre primirea
alegerii de Patriarchu.

Totu in acea dia s'a speditu la
Carlovetiu Rescriptul regiu catra Con-
gresu despre intarirea alegerii si Di-
plom'a in limb'a latina, dupa daten'a ve-
chia, pentru alesulu Patriarchu.

Esc. Sa petrecu aici trei dile, parte
pentru d'a se prezenta ministrilor, parte
pentru d'a se consultă cu barbatii sei de
incredere asupra celor de urmatu mai
departe — atât la Carlovetiu, cătu si facia
cu Ierarchia romana de Sibiu.

Ieri, marti deminétia, Esc. Sa, ins-
citu de o deputatiune romana, anume de
domnii: Vicariulu Metianu, ca represen-
tantul clerului si al Ardealului, Babesiu
pentru Banatu, si asesorele consistoriului
Dogariu din Aradu, porni cătra Carlo-
vetiu, unde este adunatul dejā Con-
gresulu pentru primirea pré naltu-
lui Rescriptu, avendu apoi probabilmente
domineca a se celebră solenitatea forma-
lei intruducerii in scaunu si — totu atunci
despartirea formale decatra Metropo-
lia si de cătra deputatiunea romana, ce
— dupa detoriutia, i fece acesta onore
de despartire.

De altintre pentru diu'a de insta-
tiune mai multi barbatii romani de
frunte sunt invitati a participa la sole-
nitate si măsa si se si prepara a merge
mai multi.

Esc. Sa inca luni, de aici a inconso-
ciuntatul oficialmente pre consistoriului
archidiocesanu despre alegerea si confi-
marea sa de Patriarchu si despre pleca-
rea sa la Carlovetiu, pentru intruducere
in scaunu, totu de o data notificandu, că
curendu dupa aceea are se calatorēsca la
Sibiu, pentru regularea celor de regu-
latu.

Pe langa acēst'a Esc. Sa, de o data
cu instalatiunea sa in scaunulu patriar-
chale, se va adresă printre unu actu ofici-
osu catra consistoriulu metropoliei ro-
mane, la manele celui mai betranu d.
Episcopu, ca presedinte statutaru alu
acestu, si arestandu cele intemplete, si
indegandu gravele motive, de cări a fost
condusu la primirea alegerei sale de
Patriarchu, intemplete fora cea mai pu-
cina — nu numai lucrare, dar nici cuge-
tare a sa la acēst'a, va renunciat la postulu
de archiepiscopu si metropolitul romanu
si va pofti pre inalt'a corporatiune, ca
se faca dispositiunile prescrise de statu-
tulu organicu pentru convocarea congresu
si implinirea scaunului devenit u in-
vacantia.

Astfelui Esc. Sa, présantitulu pa-
rinte Procopiu alu nostru, pre carele noi
Romanii de 21 de ani, decandu noi ne-
conoscutu lu-primiramu de la Carlovetiu
in modu absolutisticu, — atât de multu
ne invetasemu a-lu stimă si iubă, —
acuma, candu nime nu mai potea crede,
că ar fi posibile o despartire candu-va
intre noi, decatul prin neessorabilea mōrte,
— elu se desparti de o data, chiamatu
prin votulu constitutionale alu natiunei
serbe ér inderetru acolo, de unde ni venise,
unde si-a inceputu nainte de 40 de
ani carier'a clericale, — chiamatu la
suprem'a onore si demnitate, in frunta
bisericei nationali serbesci, a cărei man-
tuire din nevoi se astépta de la densulu.
Cine ar fi fost in stare a prevedé măcar
cu unu anu, cu unu patraru de anu, acé-
sta minunata cale si dispusetiune a pro-
vedintiel!

Nemic'a nu este mai ridiculosu, de-
cătu candu unii guvernamentali se lauda,
că — este planulu si fapt'a loru; este acē-
st'a arroganta intocmai asiā de absurdă,
casi candu altii vor a ni atribui nōa a-
cestu planu si acēsta intemplare! Nu este
— dici un'a nici alt'a, ci este chiar nu-
mai voia fatalui din ceriu; ér noi — ne
am acomodat u necesitati de susu! —

De s'ar indură fatalu de susu totu
asemenea parintesce — de turm'a sa,
remasa orfana!!

Nota bene. Pentru absintia dui Redac-
toare, pre cum si pentru serbatōri'a catolica de
sambata, ne temem că nrulu prossimnu nu
vom fi in stare a-lu scôte regulatu, despre ce
avisandu inainte on. publicu, i ceremu scusele.

Redactiunea inter.

Budapest, 12 augustu n. 1874.

Firulu telegraficu de ieri ni aduse sciorea,
că maresialul Bazaine ar fi fugit din in-
sul'a Marguerita domineca noptea spre luni-a
trecuta. Foile oficiile si oficiose sbéra in
lumea larga, că regimulu lui Mac-Mahon ar fi
intreprinsu aspra inchisitiune contra celor
impartesiti la fug'a lui Bazaine. Lumea in-
se nu e ōrbă; ea vede in fug'a lui Bazaine mai
multu influinti'a si man'a misteriosa a mares-
ialului Mac-Mahon, pentru d'a mai scapă pre
fostulu seu colega si de a fi detinutu in in-
sul'a Marguerita. Este sciutu, că maresialulu
Mac-Mahon a scapatu pe Bazaine de pedeps'a
de morte, ce o merită pentru nefidelitatea sa
facia de patri'a si natiunea francesa. I-a
succesu o data lui Mac-Mahon a scôte pe Bazai-
ne din gur'a mortii, voiesce ince acu — se ve-
de — alu scapă si d'a fi detinutu 20 de ani
in insul'a Marguerita. — Bazaine sè si sca-
patu prin ajutoriulu unei funi, pre carea se
cobori in o nae italiana ce i se pusese la
dispusetiune. E probaveru că va cercă adaptostu
pre pamentul Angliei, ori in Elvetia.

Iu Spania lucrurile Carlistilor incep
a se intorce spre reu. Pofta acestor'a d'a versă

sange si influinti'a inoderata a iezuitilor, sub
care stau Carlistii, desceptara simpatie pen-
tru republica in mai tota Europa. — Astfelui
Plausorile republicei spaniole catra guver-
nului lui Mac-Mahon, pentru sprinjirea car-
listilor si adaptostarea estor'a pe pamentul
francesu, aflara odata resunetu. Guvernul
lui Mac-Mahon a adresat adeca unu ordinu
catra provinciele sudice, in care prevoca au-
toritatile pentru d'a vighiā cu tota rigorea,
că sè nu se strapōrte din Fracia nici arme,
nici munit uni pentru Carlisti, si totu odata sè
nu dèe adaptostu oficirilor, si pesto totu osta-
silor carlisti refugiatu.

Congresulu internatiunale din Brusela
pentru dreptulu poporului, incepu pre ince-
tulu se completa. Poterile europene sunt acu
mai tote representate. In cāte-va dile se spera
că se vor incepe desbaterile meritorie, dupa ce
diferintele mai tote se complanara.

Joi in 13 l. c. se vor incepe desbaterile
in cas'a magnatiloru asupra proiectelor de
lege: despre incompatibilitate si novel'a elec-
torale. Modificatiunile facute in legea elec-
torale, relative la censulu ardeleanu, se spera
că nu vor fi primeite, desmintindu-se com-
promisulu facutu intre regimul si unii magnati
si accentuandu-se, că regimulu a chiamatu
espresu pre toti comitii si capitani supremi,
ca sè îee parte la desbaterea acestoru pro-
iecte, ingagiandu-ii sè le sprinjescă. Agi-
tatiunea magnatiloru ardeleni inse, special-
mente a Keményestiloru, afia resunetu intre
multi magari si ovinisti. Pentru casulu d'a
fi primeite in cas'a magnatiloru aceste si cele-
late modificatiuni ale comisiunii de dreptu
septembrie inca, pentru a delibera asupra
acestoru modificari.

Memorandulu din Blasius!

Mai la vale in acestu nru alu foiei
nostre, onorabilii cetitori primescu in-
tregu intregutu, negru pe albu — de
noi si de altii la timpulu seu multu amin-
titulu Memorandu, pre carele patru
barbati dintre cei mai de frunte ai natiu-
nei nostre din Transilvanía, in primele
dile ale lunii lui iuliu 1872, la pro-
vocarea ministrului presedinte de atunci,
conte Melchioru Longay, lu-compusera,
subscrisera si tramisera numitului capu
alu guvernului magiaru, cu nobilulu
scopu, in bun'a credintia d'a face bunu ser-
vitiu causei romane din Transilvanía, in alu
cărui urmare, apoi, respectivmente pe alu
cărui temei, eschidiendu-se lupt'a nationa-
le activa, se inaugura la Alba-Iulia o nouă
politica de passivitate, de o astfelu de
passivitate pentru Romanii din Transilvanía,
incătu aceia — sè nu aléga pen-
tru Diet'a din Budapest, celu pucinu
nu romanu, si — déca totusi poporulu
nostru amagitu ici colia ar alege vr'anu
romanu, acel'a — déca nu va voi, sè nu
mérge la Dieta.

Noi nu mai scim c de a rostulu cu-
prinsulu vorbalu alu decisiunei de la
Alba-Iulia, dar — de duoi ani de dile,
mereu si consecintimente o vediuram
intru intielesulu mai susu espusu — spli-
candu-se si practicandu-se.

Ilustri barbati, autori ai memo-
randului sunt: Esc. Sa, parintele archi-
episcopu si metropolitul alu nostru, Dr.
Vancea; apoi celebratatile loru domnii:
George Baritiu, Ilie Macelariu si Dr. Ioa-
ne Ratiu.

Ér ca de dovēda viua, cumca deci-
siunea de Alba-Iulia s'a practicatu toc-
mai precum aretarāmu mai susu, n'avemu
de cătu sè citămu fapte positive, fapte
pre cari toti le scim si — nime nu le

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cor-
spondinti ai nostri, si de a dreptati la Re-
dactiune Stationsgasse Nr. 1, und-
sunt a se adresă si corespondintile, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea seu
speditur'; cete vor fi francate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de
interesu privat — se respunde cete 7 cr.
pe linia; repetitile se facu cu pretiu sea-
diu. Pretiu timbrului éte 80 cr. pen-
tru una data se antcipa.

póte negă, — fapte pre cari noi din ca-
pulu locului le-am predisut, si cari atâtă
de acurat u realizatu.

Poporul nostru din Transilvanía,
alegorii romani, mai pretotindeni au
participat la alegeri — in man'a decre-
tatei passivităti.

Au alesu mai pretotindeni zero-
mani, pentru felu de felu de interesu
mititele, particulari si locali, — au alesu
mai totu individi contrari de mōrte ai
causei si programei noastre.

Romani au alesu — numai beti
trei si inca de trei diferite tienute.

Dlu I. Macellariu — din respectu cătra con-
clusulu de la Mercuria si de la Alba-Iulia,
a refusat a intra in Diet'a Pestana.
Dlu Petru Nemesiu, fiindu functionariu de
statu, a trebuitu sè intre in Diet'a dom-
nilor magari, desconsiderandu progra-
m'a dela Mercuria si dela Alba-Iulia,
ba uitandu-si chiar de reversul datu ini-
tielesulu decisiunilor din aceste confe-
rintie; căci altintre si-espunea oficiul.

Dlu Achim Muresianu — s'a socotit
multu; in fine ca sè nu periclite prin re-
nitintia — caus'a pedurilor, de o data
se sufulcă si sari in Dieta; dar — numai
si numai atât'a si alt'a nemic'a! Cum
a sarit u in ea, asiā a sarit u din ea, si mai
bine de unu anu nime l'a mai vedintu pe
la Pesta; nici că se scia, déca densulu —
se mai tiene apartientoriu Dietei ung-
resci séu nu!

Cea-ce scim c, că precandu si Ne-
mesiu si fratele Achimu, pote cu anim'a
in dinti — blamara reu program'a na-
vatu oficiul si nu si-a intemeiatu carie-
r'a oficiale, nici celalaltu n'a ferit u
pedurile de pericol!

Destulu că Memorandulu de la Blasius
a remas u măcar o urma de fructu
dulce; ér program'a de la Alba-Iulia a
fostu blamata pe intrecute, incătu Reso-
lutiune publica mai blamata nu con-
scemu in istor'a politicei noastre mo-
derne; de unde si pricepemu, cum fù de
memorandulu de la Blasius nu se pu-
blică pana astadi de nime, ba — lungu
timpu, acel'a ca unu misteriu alu unui
asiedimenti sacru se ascunse cu scrupu-
lositate de naintea ochiloru lumii
profane, adeca a lumii intrege, afara de
5 — 6 persone! Dar pricepemu in fine
totu de aci — decaderea totale a nimbu-
lui de autoritate si incredere politica in
Transilvanía, si — complet'a confusione
politica-nationale ce si-a intinsu braciale
de la o marginie la alt'a peste Romanii de
acolo!!

Noi — la inceputu, mereu am tri-
bulat pentru publicarea memorandului,
ce astadi noi veuim a publica; ér de
cinci patrate de anu — tacuram tace-
rea pescelui.

Deci avem sè spunem in acēsta
scurta introducere: de ce noi la inceputu
am tribulat pentru publicare, dupa
aceea am tacutu, ér acum venim a pu-
blică actul?

Am tribulat, pentru că se respon-
deau dintr'o parte óresi-care, ce se dicea
bine informata — astfelui de vorbe des-
pre cuprinsulu acestui actu, cari de a
dreptulu se inferau de — tradare natio-
nale, si nelinisceau fōrte multu spiritele
Romanilor de omenia.

A nume se vorbiá, că — memoran-
dulu de la Blasius abandonă program'a
nationale de la 1848 din Campu liber-
tății; desavua legile din Sibiu de la
1863/4; primesce uniunea Transilvaniei
necondiunatu, etc. etc.

La audiul de astfelui de vorbe,

în cele mai multe operate, fiindu cam estinse, sau cetea cătă în două și trei siedintă. Astu-feliu n'a fost siedintă, în carea să nu se cetește vr'unu operatu.

Activitatea membrilor acestei societăți înce nu s'a restrins numai la cetirea acestor operate scripturistice. În fiecare siedintă se adusera cestiuni controverse de interes culturală națională, la cari desbateri participa orașe exceptiune toti membrii, deprivindu-se astu-feliu în oratoria, în aplicarea cunoștințelor teoretice și în formarea unei judecățisane toate și unui gust estetic, cu un eveniment adeca în slăirea unei direptiuni pentru activitate în viață publică. Sciunia în trei ramurile sale, principiile adevăratei educații, amorul de nație și patria sau totu de a ună cestiunile predilepte de convesare a tenerilor de sub standardul Petru-Maior.

Alu treilea locu în siedintele societății ocupau dechiamatiunile. S'a dechiamat multe poesie alese de ale clasilor nostri, urmate de critice din partea ascultatorilor în cîtu privă predarea.

In urma se tineau consultările pentru promovarea intereselor societății.

Cu începutul semestrului alu doilea, societatea vediendu restituita armonia dorita între tenerii romani din Budapesta, s'a apărată să-si compuna unu coru vocal, ceea ce și succesa. Este unu începutu micu, romite înce, pre langa vointia energiosa, multu în viitoru.

Biblioteca societății este în o stare am destulitoria. În anulu acestă s'a imultit cu mai multu de cîtu 40 volumenii, și mai mare parte donate; căci societatea băi cu finea acestui anu a fost în pusetiunea destinația 100 fl. pentru cumperarea de cărți, încă specialmente romane, de-ora-ce de cesta se semte mai mare lipsa, fiindu că multi membri ai ei studiara pre la gimnastică și nu li se dede ocasiune pana aci a cunoște literatură romana. Numele p. t. dñi batori de cărți, pre langa cea mai profunda multumita, se publicara ocasiunalmente. Rezine aci a rogă pre on. redaptiuni, cari ne măra cătă unu exemplari din diariile ce digu, ca — primindu aduncu sentită noastră multumita pentru favorul ce ne oferira se binevoiesca a ni tramete și pentru bătălii pretiunile loru diaria. Totu cu acăsta rezine sunt rogati p. t. dñi autori romani, și binevoiesca a donă bibliotecii noastre de unu exemplari din opurile Domnieloru. Din raportulu bibliotecarului se vede, din biblioteca, afara de diuariile scientifice politice, se scosera în este anu spre lata 92 opuri, necalcalandu-se aci cărtile și scosu si cetea in localitatea biblioteci. Prese totu biblioteca cuprinde 329 ani. —

Averea societății, în bani gata și prenumi, culminedia in cifr'a de 480fl 4 cr. v. a. se facute în estu anu se urea la sum'a de 7 fl. 90 cr. v. a. E de însemnatu aci, că în speselor cea mai mare parte e pentru statul, unde este biblioteca, unde apoi se în cetea siedintele societății și se imparteștesc cartiri gratuitu trei teneri romani, cei lipsiti de mediloce. Banii ce au incursuță societății sunt parte din tassele lumeni ale membrilor, parte din contribuirile revoluției onoratului publicu romanu, mai cu ocasiunea arangiarii balului romanu în estu anu in Budapesta. Prinăsca cu acea ocasiune de nou toti p. t. dñi contributori nu sentită nostra multumita.

Nainte de a inchieă este de amentitu societatea și-a datu tota nisuntă ca se șaga în senulu seu pre toti romanii din italea Budapesta. De aceea a arangiatu o șagă publică cu prodiplumi literarie și muzicale. Ar fi facutu acăstă mai adese, înse cea cassei nu i-a iertatua ajinchiaria localității munali, apoi localitatea sa e pucinu spațiu, și a condițiună participarea publicului sări siedintie pentru vr'unu pretiu de vînt, i-a fost peste potentia nainte d'a cu cea și a poté apretu acăstă meritulu propriilor societății. Ce nu s'a potutu șaga, se potă inca ajunge persistandu cu la realizarea propusului.

Atâtă din raportu. Să cuvinte înce si e vînt aci a spune, că multe rele în viață publică a nostra și-iau începutul din acea imprejurare, că costanii nu cărcă a se mi, nici dandu-li-să ocasiune, pentru d'a-si

impartesesci impruniutatu privirile asupra regenerării naționii nostre. El cresc isolati, și intrându în viață publică fiacare tiene mortisii la ce a apucat, nelasandu-se a fi capacitatua odata cu capulu.

Studenții nostru să inteleaga odata acăstă. Cestiunile naționale să le ocupe tempul liberu de la studiu, er nu libatiuni și petreceri netrebnice. În societăți să-si formeze o programă comună, prin luminări imprumutate, dedandu-se astufeliu totu odata a lasă unulu după altulu, și deprivindu-se nu a privi, că cine voiesce si incepe realizarea unei idei salutarie, ci numai si numai că este vorba de realizarea unei idei salutarie. Meritul ataror societăți e nespusu, daca sunt conduse intoleptiesce. Si aci cu o deplina satisfacție sufletescă marturisim, că tinerimea romana de aci a reportat u viitor'ia, d'a se poté disciplină odata spre a conlucră in unire pentru luminarea și crescerea naționale imprumutat, și d'a statorii una programă pentru viață ei publică.

Traim în tempuri vitrege. Am ajunsu, cătă mulți si-ascru de meritu confesarea și numai ocasiunale a semnificatiilor naționale. E superfluu deci a mai accentua momentuoșitatea societății „Pontru-Maior” in Budapesta, cindu scimă că in capitală, de unde se varsa focul magiarisatorii, membrii acestei societăți nu numai nu se sfioscă a-si confesă semnificatiile naționale romano, ci lupta din resputeri pentru a deșteptă consciintia naționale și in aceia teneri romani, cari—studianu pre la gimnasic straine — sunt mai trecuti in cerculu desnaționalizării, cindu vinu aci. In aceste impregiurări sperămu a nu fi reu intlesi de romanii de bine — cindu ii rogămu, in numele viitorimei romane, să spriginescă acăstă societate, carea abia in estu anu punendu-si o base stabile, dode probe că a portu pre calea a fi cu tempul aci unu focaluri naționale, demnă si realizatoriu de marile idei ale fericitului ei patronu.

Budapesta, în 11 augustu n. 1874.

Dominică trecuta se intrunira aci in capitale delegati corporatiunilor invetitori magiare din totă părțile terei. Este acăstă a dăuă intrunire de la inaugurarea stepanirei magiare. Primă intrunire fu acu patru ani, carea înce se destacuse foră a fi ajunsu barem in parte resultatele cele asteptau ei interesati. Intrunirea prezente înce promite rezolvarea cătă mai potrivita a multor probleme de invetimentu, a caror deslegare nu se poté amenă foră contragerea nu a pucina dauna pentru cultura. Dar nici că n-ar fi ceva mai de condamnat, de cătu cindu și acăstă intrunire s-ar desface foră a fi ajunsu resultate reali, cindu intrăga poteca de statu si averea terei să la dispusetiunea libera o domnilor magiari, si astu-feliu, fiindu sprijinita acăstă intrunire și de guvern.

Multa lume a participat la siedintele de ieri și alalta ieri ale acestor asociații centrali de invetitori. Erau 150 de delegati a asociaților tenuțuali. Desbaterile descurse in cea mai deplina ordine, in cătu ar putea servi chiar de exemplu parintilor patriei, in a caror palatii se adunaseră luminiștorii poporului. Dupa constituirea unui comitetu pentru periodulu viitoriu de patru ani, urmara desbateri asupra diverselor cestiuni de invetimentu. S'a desbatutu importantele cestiuni: a) Statorirea unui planu specialie de invetimentu; b) Alegerea si determinarea a unumite cărti și medie de invetimentu; c) Cestiunea didactului; d) Referintă scolei populare facia cu scolele medie și de specialitate; e) Cestiunea pensiunării; f) Cestiunea scolilor de repetiție; g) Instruționea adulților, si h) Cursurile private de invetimentu. Relative la totă acestea se adusera decisiuni cătu se poté mai potrivite și moralmente obligatorie pentru toti. —

Acăi să ne intrebămu, cum stănuoi in acesta privintia? — Este cunoscute, de aceea repetirea e prisitorie, că pre scolele populare se basedea tota bunastarea și fericirea a ori si carui popor. Edificiul foră fundamentu solidu, nu poté să resiste furiei orcanelor. La logulu primu sunt chiamati invetitorii, ca să cerce mai antaiu defeptele istoriunii și educatiunii, căci ei au ocasiunea cea mai potrivita; afandu-le acăstă să cerce apoi mediele de vindecare, și convingendu-se despre acăstă să le

impartesesci intre sine si apoi să vina naintea naționii cu unu tablu completu a relor, și cu modulu de vindocarea acestora.

Să se pună dura invetitorii romani la lucru, nu inse incepndu a clădi casă de susu. Mai antaiu au a se încordă cu toti, pentru de a se constitui, preste totu unde locuiesc romani, și numitele reunioni tenuțuali de invetitori. E dreptu, că in multe părți avem atari reunioni; ele însă trebuie înființate in totă părțile, și nu numai intre fiili unei confesiuni, ci in totă aughiurile locuite de romani aserviti asia-numitei Ungarie de astăzi. Diferintia. Acăstă cu atâtă mai vertosu, cu cătu că intregu poporul român are lipsa multă de instruție și educatiune, er de alta parte poterile unite potu face mai multu. Numai după ce vor fi constituite preste totu atari reunioni, potem astepta fructele dorite de la o activitate concentrată a tuturor acelor reunioni.

La lucru dura, amati frati invetitori, din totă aughiurile locuite de romani! —

Memorandum

din Blasius, de ddo 3 iuliu 1872.

Inaltulu Regimu alu MSale imperatescii apostolice regesci, inspiratul de dorintă a nobilă de a vedea și pe naționea romana îndestulata și fericita, a binevoită a dă subscrise placută ocasiune, do a-si descoferă in acestu respectu opinioinile loru individuali, si anume a indegetă căli si midilōcele aceloa, prin cari credu densii, că daca s'ar realiză, ar fi in stare de a impaciui spiritele, a restabilii increderea reciproca si a storge efectele dorerose ale unui trecutu nefericit.

Subscrissi saluta acăstă generoșă inițiativa a Regimului MSale cu bucuria si o intempina cu promitudine atâtă mai mare, cu cătu credu mai multu, că precum ei, și-a și totițealătii locuitorii de naționalitate romana din marele principatu alu Transilvaniei, sunt inspirati de aceeași dorintă leale si ferbinte, de a vedea complanate totă diferintele și delaturate causele, cari au produsu si mai producă profunda neindestulare cu situația de facia, si cari facu, ca naționea romana să fie ingrițita de viitorului seu in prezente, ca si in epoci cele mai critice; pentru cu atâtă mai curențu să ne ajungem scopul ce ni amu propusu, de a supune la cunoștință a Regimului MSale acelă căli si midilōce, cari credem noi că ar fi de natură, de a impaciui si indestulă pe nefericită naștră naționă, semitimpu necesitatea de a indegetă si totu una data a disipa unele neintelegeri ce ni se paru ușă, că aru predomină si aru produce de ună si altă parte neincredere si suspiciune.

S'a sustinutu precum scimă noi, la multe ocasiuni, că naționea romana nu aru voi să accepte din partea sa art. de lege XII. din 1867, adeca acelu nou pactum conventum, acelu nou dreptu fundamentalu de statu, prin carele regatul ungurescu si-regulase relatiunile sale de statu catra cealalta parte a monarhiei. —

Dupa modestă naștră opinioare supozităna acăstă nice intru unu respectu nu are locu. Nime pe lume n'a intrebătu pona astăzi pe naționea romana din Transilvanie, nice ca pe una individualitate națională, reprezentata in vre unu modu său altulu, si nici ca pe una parte constitutiva in sistemă a marelui principatu alu Transilvaniei: daca dens'a voiesce său nu să accepte totu acăstă lege de statu? Pentru că, despre 9-10 deputati de naționalitate romana din Transilvanie, cari au participat la dietă de incoronare a Ungariei intre 1866-1868, nu se va pute susține nice una data, că aceia aru fi fostu expresiunea vointei naționale.

Mai nainte la una alta ocasiune de asemenea natură, naționea romana din Transilvanie fusese intrebăta de catra regimulu M. Sale atâtă prin midilōcirea unui Congresu național, tenuțu in apriliu 1863, cătu si prin Dietă Transilvaniei.

Ce e dreptu, România Transilvaniei s'a declarat cu acea ocasiune pentru unitatea Imperiului in sensulu celor 2 acte mari de statu din 20 Oct. 1860 si din 29 februarie 1861, nice una data inse in sensu absolutisticu, si totu deaună cu condițiuni bine precise, de a se conservă individualitatea politica si autonomia a marelui Principatu alu Transilvaniei, conditiunile, sub cari ar fi ei aplicati a adopta?

statu condițiuni secure de o lege națională pentru Români.

Dupa ce inse Maiestatea Sa imperială si regesca, condusa de cole mai înalte interese de statu, credi că acele sunt mai bine ascurate cu sistemă cuprinsa in articolul XII. noi din partea noastră nu vedem nici una cauza, pentru care naționea romana să nu accepte acea sistemă si să nu voiesca a se conformă ei, indata ce in cadrul aceleiasi va fi ascurata a ei individualitate națională.

Asă dura noă ni se pare, că din cauza legii fundamentale, cuprinsa in art. XII., nu ar fi nice una dificultate de a perveni la scopul ce si-a propusu inaltulu Regimu cu respectu la naționea romana.

A dăuă presupunere este, precum a amu astăzi noi, că România din Transilvanie aru tinde a periclită intregitatea Coronei ungu-ressi.

Acăstă presupunere, precum a audu mai desu, tocmai pe atâtă e de vaga, in cătu noi nu ne potem retine că să nu o reducem la una simplă denunțare falsă, columnă inventata si repetita de atâtă ori, de căte ori naționea romana si-reclama drepturile sale in patria comuna. — Este lucru foarte tristu, dar pre usior de explicat, că precum in alte părți ale lumii, și-a și in Transilvanie, unele clase de oameni, dedită din timpuri vechi a domină preste Români si a-i calcă pe cerbice, cauta preste diverse, spre a li impune erăsiugulu sub ună séu altă forma.

Dara nu este acăstă midilōculu, si nu va fi nici unadăta, la nici unu popor din lume, ajunsu la cunoștința de sine, de a-lu conservă in fidelitate catra statu si tronu.

Nu calumniă, si nice persecuțiunile voru induci si atrage pe oameni catra unu statu ori care.

Intre anii 1860 — 1863 inca s'a mai auditu denunțare de natură celor atiuse la locul acestă. Pe atunci înăs Regimulu MSale a disu:

„Stă la vointă si in poterea noastră, de a satisface dorintele Romanilor foră umbra de periclitare a statului — asă, in cătu ei să-si tienă de gloria si fericire a fi si a se numi concetătieni ai acestui statu, a si-versu pungile si sangule loru pentru conservarea si înflorirea lui, si a nu mai ave alte aspirații in viață.

Pe atunci Regimulu incepuse a si-implini promisiunile, si România a se simți cova mai fericiti.

Cu cestiunea intregității Coronei ungu-ressi se aduce in nesu si unionea Transilvaniei cu Ungaria, cu adausu inse, că naționea romana din Transilvanie o ar combate la totă ocasiunile.

Este pre adevăratu, că nu numai intregintă națională romana, ci chiar poporul a protestat la totă ocasiunile in contra unionei Transilvaniei cu Ungaria, care si-are basă sa in legea fundamentală a Transilvaniei, adeca in Diplomă Leopoldina; cea ce inse nu voiesce naționea romana, si nu a voită nice una data, este: unionea cea improvisata, fortata, neconditionata, acea unione, care este identica cu unificarea totală, foră picu de respectu la milie de interese provințiale, locali, cum am dice exclusiv transilvane, crescute ore-si-cum din pamentul ei in cursul mai multor secole, si complicata atâtă de multu, in cătu regularea si complanarea loru nu se poté realiză aiură, de cătu numai in lăințrulu Transilvaniei, aci a casa, in una Dieta provincială, pe viitoru ca si in trecutu in unu periodu lungu de 700 de ani.

Asă dura, despre acăstă specie de fusiune tienă România, că este străină din mai multe puncte de vedere.

La locul acestă s'a potea pune in-trebarea că: daca România transilvani au recunoscutu totudeună unu felu de unione a Transilvaniei cu Ungaria, si daca ei nu sunt străini de către ea in principiu, pentru ce nu au arestatu nice unadă modalitatea, conditiunile, sub cari ar fi ei aplicati a o adopta?

La obiectiunea acăstă respunsul este ușor: Romanii n-au fostu întrebati nice una data despre uniune, ci în mană tuturor protestelor naționali, s'a facut totul „de nobis sine nobis.” — În anul 1863, cindu ar fi fost ocazie, de a participa la pertractarea acestei cestiuni, existența uniunii a fost negată chiar de Regim.

În anul 1865, cindu erași Regimul o dăde în desbaterea Dietei din Clusiu, atunci votul Romanilor, depus în Decembrie pe masă a Dietei prin metropoliti și prin cei alți membri dietali de naționalitate română, fă desconsiderat și delaturat ca și în 1848.

Chiar și Dietă Ungariei din anul 1848 a prevăzut în art. VII, §. 5, necesitatea de a se specifica — condițiile uniunii, și a presupusu una conveniune, său contractul de statu între ambele aceste țiere, între limitele santiunei pragmatece. Numai urmăre consecințe este, că nerespectarea acestor prevederi și proclamarea precipitata a uniunii în Dietă Transilvaniei, a produsu cele mai deplorabile efecte, cari pe langa una prudentă și moderată, dictată de natură lucrului și de toate conjuncturile politice de atunci, s'ar fi potutu evită forte bine și spre salutea tuturor.

Pre cîtu ne sunt nouă cunoscute opinii și chiar convictionile predomnante ale Romanilor din Transilvania, apoi ei în cestiunea uniunii vedu una întrebare de viață și de moarte pentru existența loru naționale, carea îi și tiene în grige și anșietate perpetua.

Din acăsta cauza densă nu încetădă a pretinde formularea și fissarea condițiunilor uniunii, cum și turnarea loru în una lege fundamentală de statu, care să-si aibă valoare sa pentru totu venitoriu și să remana scutita și aperata pentru totu deaua de orice fluctuații și fortune politice, mai apărată și respectată de cătu fusese chiar și Diplomă Leopoldina din 1791. Prin lege fundamentală de statu, era nu prin legi — ca să dicem și — efemere, cari astăzi se adună și preste căti-va ani se delatura prin majoritate totu efemere, credu Romani că-si voru potu conservă și scuti existența loru naționale, și chiar existența ei înflorirea naționaliei. — In acestea convictioni a le sale, naționala româna din Transilvania fusese confirmata chiar și prin prilejul înaltele promisiuni facute de repetite ori, și anume prin actele de statu din 20 oct. 1860, cum și prin cele din 21 aprile — 4 mai și 15 iunie 1863. —

Abstractiune facendu astă data dela alte condițiuni ale Uniunii, cari se reduc la țieră intrăgă, ca atribuite ale autonomiei, ne vom permite a enumera la locul acestă numai acelea condițiuni, pe cari dorescu România a le vedé trecute și asecurate în una lege fundamentală de statu, era acelea sunt: —

A. In respectu politicu.

1. Recunoșterea limbii de limbă oficială, alătura cu limbă magiara, în toate afacerile interne ale Transilvaniei, de orice natură aru fi acelea, în modul precum se reconoscuse aceea în an. 1863.

In partea cea mare a Transilvaniei functionarii au trebuita numai de 2 limbi, adica de cea magiara și cea română. — Dupa noi, unu functionariu, care nu e în stare să mai înveță pe langa limbă materna celu pucinu inca ună din cele 2 limbi, acelă nu merita și pusu în funcțiune publică. Acestu principiu se adoptase, și în parte se și aplicase chiar, și sub sistemă absolutistica, era sub cea numita Schmerlingiana s'a realizatu cu celu mai bunu succesu. — Din tote limbile căte se vorbescu în țările Coronei ungurești, limbă română este — după judecată tuturor barbatilor competenti, cea mai usiora. — Preste acăstă, limbă română să indată la locul alu 2 lea după cea magiara, cu avutia sa în literatură, și ea face pe anu ce merge progrese în totu respectulu considerabili în literatură și în știință; de unde urmă, că candidatii pentru funcțiuni publice au ocazie de ajunsu spre a înveță limbă nu numai dela poporul, cu care vinu în contact, ci și cu ajutorul gramaticei și alături de cărti; era cindu acăstă limbă

s'ar propune și în școalele gimnasiali magiare și în cele germano-sassesci, precum se propune cea magiara în gimnasiale românesci, atunci învețarea ei ar fi să mai cu înlesnire, de exemplu: și-a precum se întimplă în Belgia și Elveția cu limbele patriei, era de căti-va ani incocia chiar și în Bulgaria cu limbă turcescă și cu cea bulgară.

Este imposibile ca millionele de locuitori să învețe una alta limbă dela ceteve mii de functionari, ci acestia trebuie să fie obligați să înveță limbă poporului din ale cărui punge și tragă ei plătile, pensiunile și totă celelalte emolumente.

2. Impărțirea vechia a Transilvaniei este ună din cele mai abnorme în totă Europa, de unde și provine una multime de inconveniente, lipsă de regularitate în administrație și conflicte nenumerate. Acea impărțire se poate face și-a, în cătu cele 3 elemente naționale să fie respectate pe atât, pe cătu vor suferi marile interese ale unei administrații promte. Necesitatea imperativa a unei impărțiri politice nouă și țierei în comitate și resp. în scaune și districte, să recunoască de repetite ori de cătu Dietele Transilvaniei, era anume în Dietă dela anul 1863 a venit formulata ca și 5. propositiune regăsca, carea și-a fost pertractata în sectiuni.

3. Legea electorală nouă, conformă și uniformă pentru toate clasele locuitorilor, adica una lege din care să lipsescă ori-ce privilegiu de clasa și de castă, precum nu lipsesc din amendouă legile electorale Transilvane, adica: cea din 1791 și cea din 1848. — Ambele aceste legi au produsu în totu tempulu cea mai adună nemultiamire.

4. Aplicarea barbatilor de naționalitate română la toate funcțiunile publice ale statului, căte cadu sub denumire, foră alta favore și preferentia de cătu numai aceea ce și-a castigă și care individu prin calificarea sa, prin meritele castigate în vre-unu serviciu și prin cunoșterea limbelor patriei.

B. In respectu bisericescu.

5. Libertatea și reciprocitatea deplina a religiunii Romanilor în Transilvania.

6. Autonomia bisericii gr. cat. ou congrese bisericesc provinciali și diocesani.

7. Dotarea clerului (romanu) din tezaurulu statului, său din fonduri publice.

C. Cu respectu la instrucțiunea publică.

8. Manuirea și dirigerea autonomă liberă și nedependente dela organele statului — a școelor elementari și primarie, (normali,) pe basă confessionalismului.

9. Aplicarea barbatilor de naționalitate română la universitatea din Clusiu în numeru pariteticu.

10. Decretarea limbii române de limbă paritetica în propunerea studialor și științelor la aceeași Universitate.

11. Infintarea mai multor institute publice pentru Romani, cu limbă română de propunere; — și-a:

a) căti-va gimnasia complete;

b) unele școli reali, atât superiori cătu și inferiori;

c) școle agronomicice, dintre cari ună să fie impreunata cu una școală de silvicultură.

d) unu institutu pentru științele montanistice în unul din tienuturile acomodate spre acelu scopu. —

12. Subvențiuni din tezaurulu statului spre ajutorarea școelor poporali scapătate.

Acesta sunt punctele de manecare, și resp. condițiunile, despre cari credem noii, că se potu lăua de baza a impaciuirei spiritelor și a unei reconciliatiuni durătoare.

De altu-mărtrea romane cu totulu la inteleptiunea înaltului Regim, că despă opiniunile noastre individuali să-si căstige convictioni deplina prin convocarea unui congresu naționalu din totu cuprinsulu Transilvaniei, carele să fie compusu și-a, în cătu să se poate dice cu totu dreptulu, că elu este expresiunea voinei naționalei.

Acetsu modu de informatiunei exactă despre dorintile și aspiratiunile noastre ni se pare cu atatu mai corectu, cu cătu l'amură vediutu aplicatu de cătu regimul MSale cu bunu successu de repetite ori la alte ocazii și în alte timpuri. Pentru că daca la barbatii cei maturi ai naționali n'a lipsit nice unadată amorea cătu naționala loru, tocma

pre atât a inse nu a lipsit nice sincera voine de a se conformă cerintelor mai nalte ale statului și a indeplini foră esitatiunea marile obligaminte, pe cari le avem cu totu către același. — (Urma subscrizerii.)

Varietati.

(La institutul agronomic din Clusiu) se va tine, din 31 aug. pana 'n 26 septembrie n. a. c., unu cursu de agronomia pentru învețatorii populari. Învețatorii ce vor a participa, au de a se inscriu la ordinariatele, de a căror juredițiune se tine. Se conferesc ajutorie de la statu participantilor, și anume: a) o sumă de 40 fl. v. a., carea li se solvesc de cătu direptiunea institutului în Clusiu; b) calatorii gratuite pre drumulu ferat în colo și încă. În cătu nu vor ajunge ajutorii de sub a.) vor fi impartezi numai cu favorulu de sub b.)

(Ilustrul nostru filologu, Timoteu Ciaparu) d'impreuna cu bravul profesor ginnasiale din Blasius, Ioanu Moldovanu, se așa de cătu-va tempu în Budapesta acordindu prin avutele bibliotece ale capitalei.

(Metropolitul Dr. Vancea) a convocat pre 7 sept. n. a. c. o coferintă la Blasius, în cauza fundației Siulutiane.

(Societatea pentru înfintarea unui fond teatral din cîte de Carpați) și-a tinenă adunarea generală prossima la 4/26 sept. a. c. în Oravita.

(La scaldele din Stoica) în 2 augustu a. c. se arangă unu balu român, a carui venitul curat se destină fondului școlei principale din Lapusiu unguresc. Succesul se poate numi imbucuratoriu; căci pre langa unu venitul curat frumosu, avuramu mangiare a poté classă acestu balu între balurile adevăratu romane nu mai dupa nume, ci și dupa carapterul publicului participant. Se dice, că — de candu sunt scaldele dela Stoica, n'a fost unu balu nici mai frumosu, nici mai bine cercetatu și — ce e mai însemnatu — nici de unu carapteru mai romanesc, de cătu cum fu acestu balu. Au participat la acăstă petrecere românește, impreunata cu scopu românește, pre langa ospetii de la scalde, mare parte a intelectualității române din Solnoculu interior și din districtul Cetății de pește. De la 8 ore seră pana în murgitulu dîorilor dură petrecerea animată și armoniosa. Romanicute erau corona a acestui balu — primul casu la bâile din Stoica. Toaletele cari de cari mai gustuoșe, frumosetie cari de cari mai de învețiatu: gratiosități preste gratiosități întimpină privirele avide ale fotiorilor de români în toate anghiuile esteticu aranjate sale. Cu greu era și clasă diferintă, și a fissă antaiata în cerculu giugaselor florii. Rărele calități și incantatoriul esterioru a dragalasiei românești Cornelie Ratiu înse impusseru opinii publice, carea se vedea astrină și ascru răpitoră și a a corona cu numele de Regina a balului.

Că romani ne bucurămu de acestu trimis în unu tenuu unde rolulu românilor pan' acu fă numai de a dou'a mană. Multumim din anima ospetilor români ce nu pregetara a veni din departare, de o parte pentru a ajutoră unu scopu cultural român, er de altă a dă strainilor probe, că traimu și că daca nu suntemu mai naintati, atunci nu stămu pre unu gradu de cultură mai diosu decătu ei, calumnatorii nostrii. —

Farmacista G. . . . Iu.

(Hymen.) Avramu Pecurariu, comerciant și proprietarul în Lipova, și-a încredințat de fitoria soția pre amabilea damei Irina, fiuă lui G. Radneanu, comerciant și proprietar în Curticiu. — Cei răi și reverse binecuvantarea asupra loru, că se pota ajunge la limanul fericirii.

Publicații.

Bunul Ginnasiului rom. gr. or. din Bradu — situat în comună Mihaleni — carele constă din ună casa de locuință, carcina cu regal etc. langa drumulu țierei, grăduri, ună măra cu două rôte, 118 jugere pamentu de aratura, 26 j. gradina și fenatie și 31 j. pusiune — se va escrindă pre calea licitației publice în sală ginnasiului supranumit, în 30 augustu st. n., la dăue ore postmeridiane, și anume pre unu timpu de 6 ani, ceea

ce prin acăstă se aduce la cunoștință onoratului publicu.

Condițiunile de licitație, precum și alte desluciri, se potu capeta său dela subscrisulu presidiu în loco, său deladv. fondului, D. Teodoru Popu în Baia-de-Crisi.

Bradu-Zarandu, în 9 aug. 1874.
Presidiul representantiei ginnasiale.

Publicații taceabili.

Nr. 1811.

1874.

Concursu

pentru vacantele trei posturi de învețatori la școale române din comună Satul-nou, cu terminu pana în 15 septembrie și nou 1874.

Cu postulu de învețatoriu la clasa I, de princi, sunt impreunate urmatorele emoluminte: salariu anule 400 de fl. v. a. în bană, 4½ orgii de lemne, cortelul liberu și 800 strangini □ de gradina.

Cu postulu de învețatoriu la clasa II, de princi sunt impreunate aceleasi emoluminte; asemenea și la școală de fete.

Invețatorii la toate aceste trei clase au să-si tienă de strengă detorintă cercetarea bisericii și tienerea cantării la ori ce servită bisericesc, fară de a pretinde pentru acăstă vreo remuneratiune separată, numai de vor fi poftiti la immormentări li va compete că 50 de cr. v. a.

Deritorii de a ocupa vre-unul din aceste trei posturi, au să-si tramita petitionile loru, bine instruite, Preșterei cercului din Satul-nou, adresate scaunului scolaru de aici, pana la diu'a mai susu arestată.

1—3 Oficiul comună Satul-nou.

Concursu

pentru licitație minuenda.

Pe basă planului si a proiectului de spese, aprobată prin decisiunea venerabilului Consistoriu episcopal gr. or. din Aradu sub datul de 20 iunie a. c. Nru 934, epitr. 247, prin acăstă se scrio concursu, pentru achiziție cu pleu.albu a turnului bisericesc gr. or. din comună Dragoiesc, în comitatul Temesiu, protopresbiteratul Hasiasiului.

Suma totală a speselor proiectate este 800. fl. v. a.

Doritorii, de a intreprinde achiziție din cestiune, sunt cu stima invitatii a se prezenta la licitație minuenda, ce se va tine în Dragoiesc, Domineca la 4/16 aug. a. c. demanătă la 9 ore în localitatea școalei confesionali, observându-se totusi, că la licitație numai aceia voru fi admisi cari pre langa indatinatul vadu de 10 %, se vor poté legitimă că pesediu ipoteca suficientă, și că inchieandul contractu va fi obligatoriu, pentru intreprinditoriu indată după subscrisire, era pentru comună bisericoșca numai după esaminarea și aprobația aceluia pri suslaudatulu Consistoriu.

Condițiunile si planul se potu vedea în toată diu'a la presiedintele comitetului parochial localu.

Din siedintă comitetului parochial, tinenta în Dragoiesc la 21 iuliu 1874. — 2—

Concursu

Conformu decisului Venerabilului Consistoriu diecesanu din Aradu de sub nr. 621/ep.185, 1874, referitoru la edificare unei școale române confesionali în comună Fibiciu, comit. Timisiu, subscrisulu comitetu parochialu, prin acăstă deschide concursu de licitație minuenda.

Edificiul este pretiu la 5445 fl. 86% cr. v. a. Doritorii, de a intreprinde zidirea școalei acesteia, suntu avizati a se infacișa în diu'a de licitație, adeca în 6/18 augusta 1874, în localitatea casei comunali, unde pre langa depunerea vadiului usitatu după prezintu de estimatiune, se va intreprinde licitație și inchiearea contractului, care să fie conformu ordinatiunei V. Cons. Nr. 1274/ep. 457 1871, se va substerne Venerabilului Consistoriu diecesanu spre revisiune și ulterior aprobare.

Planul edificandei școale, precum și condițiunile, se potu vedea în faci'a locului la presidiul comitetului parochialu.

Fibiciu, în 21 iuliu v. 1874.
Demetru Mihiu m. p. Nicolau Lepa m. p. not. comit. parochialu